

BOERENNATUUR

Voortzetten, verbinden en versterken

Landelijke werkwijze en visie op KPI's

Anne van Doorn (WENR)

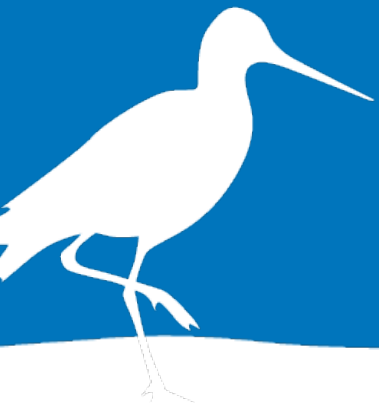
Carleen Weebers (BoerenNatuur)

BoerenNatuurdag 2023

KPI-projecten: Kritische Prestatie Indicatoren

- Doel: monitoringsinstrument voor integrale duurzaamheid op een bedrijf
- Stapeling van beloning, vrijstelling van regelgeving (?), voordeel bij pacht?
- Voor alle boeren die een stap(je) in natuurinclusieve landbouw willen maken.

KPI-projecten collectieven & BN

Deltaplan Biodiversiteitsherstel

- 2018 pilots voor melkveebedrijven: ontwikkelt en getest (> 450):
  - KPI Natuur en Landschap
  - KPI Kruidenrijk grasland
- Pilot met Water, Land en Dijk, provincie NH & CONO
- Pilot voor de akkerbouw: BMA - Zuidwestelijke delta, BBM-pakketten voor de akkerbouw;
- **KPI-Kringlooplandbouw (K)** ism WUR, BoerenVerstand en anderen in opdracht van LNV
  - 15 pilots in gebieden en met partners
  - Meerdere landbouwsectoren
- **KPI-project 2 groene KPIs – gefinancierd door LNV:** 2 miljoen met DZK, alléén melkveebedrijven.
- **GLB-pilot: KPI-ICT** door ANV Hollands Noorden, Collectief West-Brabant en BoerenNatuur;
- **On the Way to PlanetProof** – beloningssysteem van FrieslandCampina, borging middels Natuurbeheerplan en/of collectieven

Interview Uit de impasse

De oplossing voor het stikstofprobleem? Een overheid met visie die de markt bijstuurt

Belonen op doelen en ruimte voor vakmanschap als sleutel voor toekomstbestendige landbouw

2 december 2021 17:54 Zaanstreek Waterland

De Beemster is door het ministerie van LNV aangewezen als een van de 14 pilotgebieden in Nederland waarin boeren, overheid en andere partijen samen onderzoeken of het centraal stellen van doelen in plaats van maatregelen bijdraagt aan de verduurzaming van de landbouw. De pilotgebieden brengen advies uit aan de demissionair minister van LNV over hoe dit eruit kan zien.

Om de landbouw te verduurzamen wordt van boeren gevraagd om allerlei maatregelen te nemen op hun bedrijf. Door de stapeling van maatregelen is niet meer duidelijk aan welke doelen de verschillende maatregelen bijdragen en de boer ziet door de bomen het bos niet meer. Vandaar dat er vanuit de landbouwsector...

Minister Adema: Landbouwakkoord moet van hoge kwaliteit zijn

Het Landbouwakkoord dat minister Piet Adema (LNV) wil sluiten moet van 'hoge kwaliteit' zijn. Het moet antwoord bieden op de vraag waar veel agrarisch ondernemers momenteel mee worstelen: hoe verdien ik straks nog een inkomen?

Landelijke werkwijze en visie op KPI's Anne van Doorn & Joan Reijs (WUR) Carleen Weebers (BN)

Inleiding BoerenNatuurdag 17-03-2023

De boer verdient een ander beloningssysteem

2-9-2022 20:59:00

Trouw

Stikstof

'Zet geld stikstofaanpak in voor verandering landbouw'

Bemiddelaar Johan Remkes na afloop van een overleg met bouwers en werkgevers over het stikstofbeleid. Beeld ANP, Rob Engelaar

De boer verdient een ander beloningssy:

110 bedrijven en organisaties willen dat het geld voor het oplossen van de stikstofcrisis vooral wordt besteed aan de ondersteuning van de verandering van de landbouw en minder aan het uitkopen van...

In Achterhoek gaan 35 boeren starten met Markemodel

ACHTERHOEK GELERLAND JACOBEN VOORHORST 28 SEP 2022 OM 15:30UUR

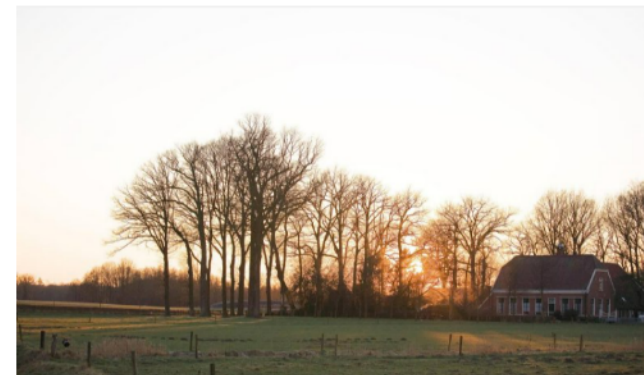
In de Achterhoek gaan 35 boeren in de praktijk aan de slag met het Markemodel. Dat levert hun gemiddeld zo'n 3.000 tot 4.500 euro per jaar op. Maar ook een rol als volwaardige gesprekspartner.

Twentse boerinnen willen gebiedsfonds met vers geld

NIEUWS OVERIJSEL JACOBEN VOORHORST 28 OKT 2022 OM 12:07UUR

De Twentse boerinnen Helen Lansink en Els Uijterlinde hebben een plan bedacht waarmee boeren in Twente enkele tienduizenden euro's per jaar kunnen verdienen met het leveren van biodiversiteit, een mooi landschap, schoon water en minder emissies.

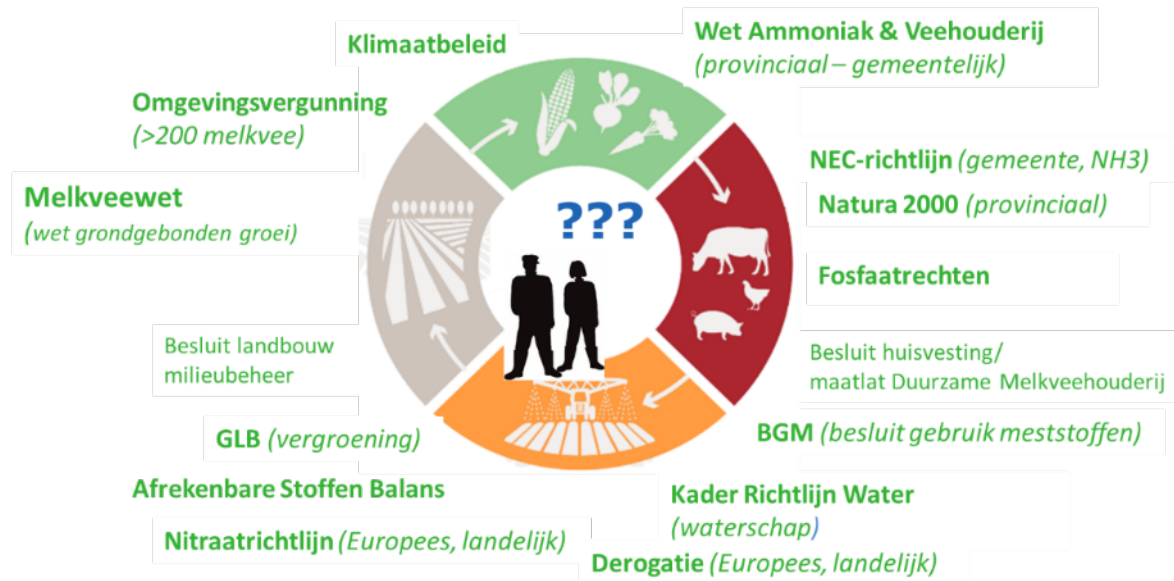

Léonie Vaarhorst

De twee boerinnen hebben hun idee in opdracht van het ministerie van LNV uitgewerkt. 'We hebben meegedaan aan een webinar van LNV over het belonen van boeren aan de hand van kritische prestatie-indicatoren (KPI's)', zegt Uijterlinde. 'We dachten toen: dit gaat over ons gebied, wij kunnen zoiets fixen.' Daarvan wisten ze het ministerie ook te overtuigen. Met geld van LNV en provincie Overijssel hebben ze hun ideeën uitgewerkt.

Huidige situatie duurzaamheid op het boerenerf...

1. Sturing vanuit **afzonderlijke beleidsdossiers** met beperkt zicht op neveneffecten en samenhang. Zorgt voor complexiteit, soms tegenstrijdigheid.
2. Beperkt in beeld hoeveel verandering nodig is om doelen te halen (**wanneer is het goed genoeg?**)
3. Veel **verschillende tools en instrumenten**, onnodige verschillen in definities. Vaak sectorale aanpak.
4. Sturen op maatregelen maar **effectiviteit en inpasbaarheid maatregelen is afhankelijk van de context van het bedrijf en ondernemer.**
5. **Betere prestaties op duurzaamheid worden niet altijd beloond.**

Opdracht vanuit ministerie LNV

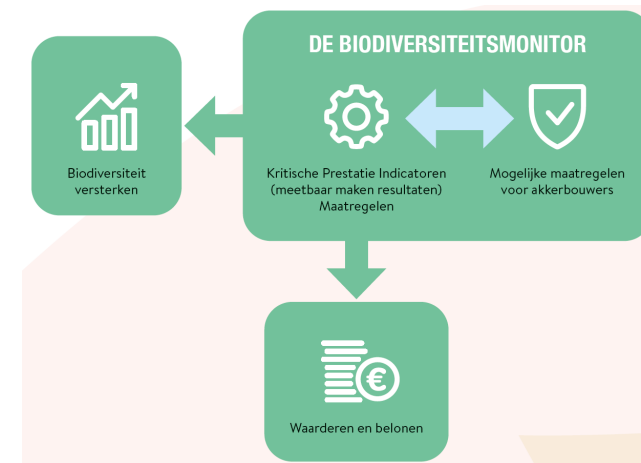
“Ontwikkel robuuste set KPI’s (Kritische Prestatie Indicatoren) die het mogelijk maakt bedrijfsvoering van boeren te sturen richting integrale realisatie van alle duurzaamheidsopgaven”

Uitgangspunten:

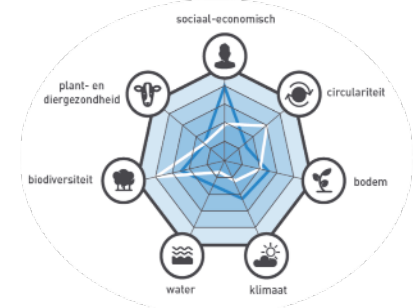
Visie Kringlooplandbouw

Bestaande initiatieven

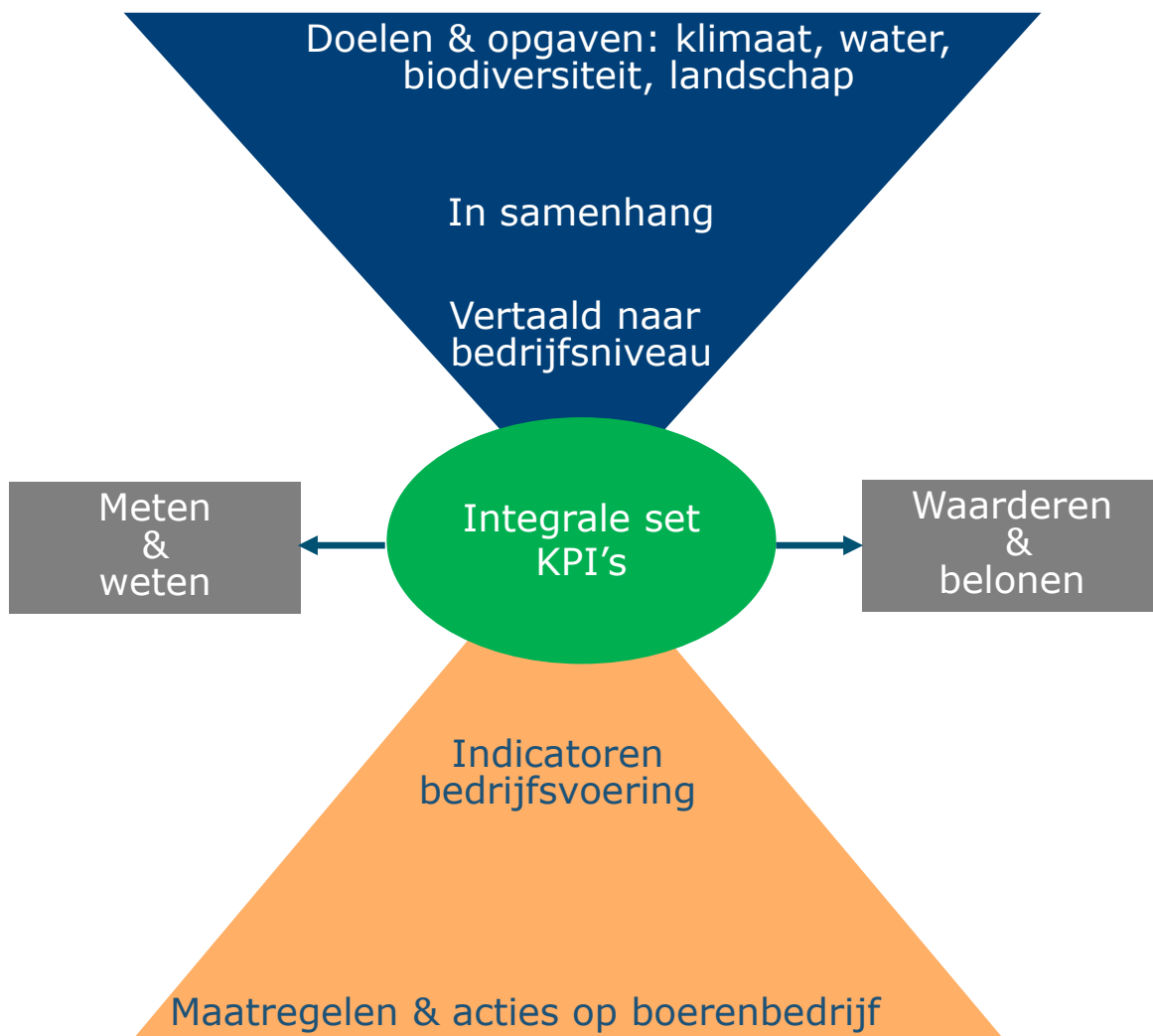

Wat zijn kpi's en hoe werken ze?

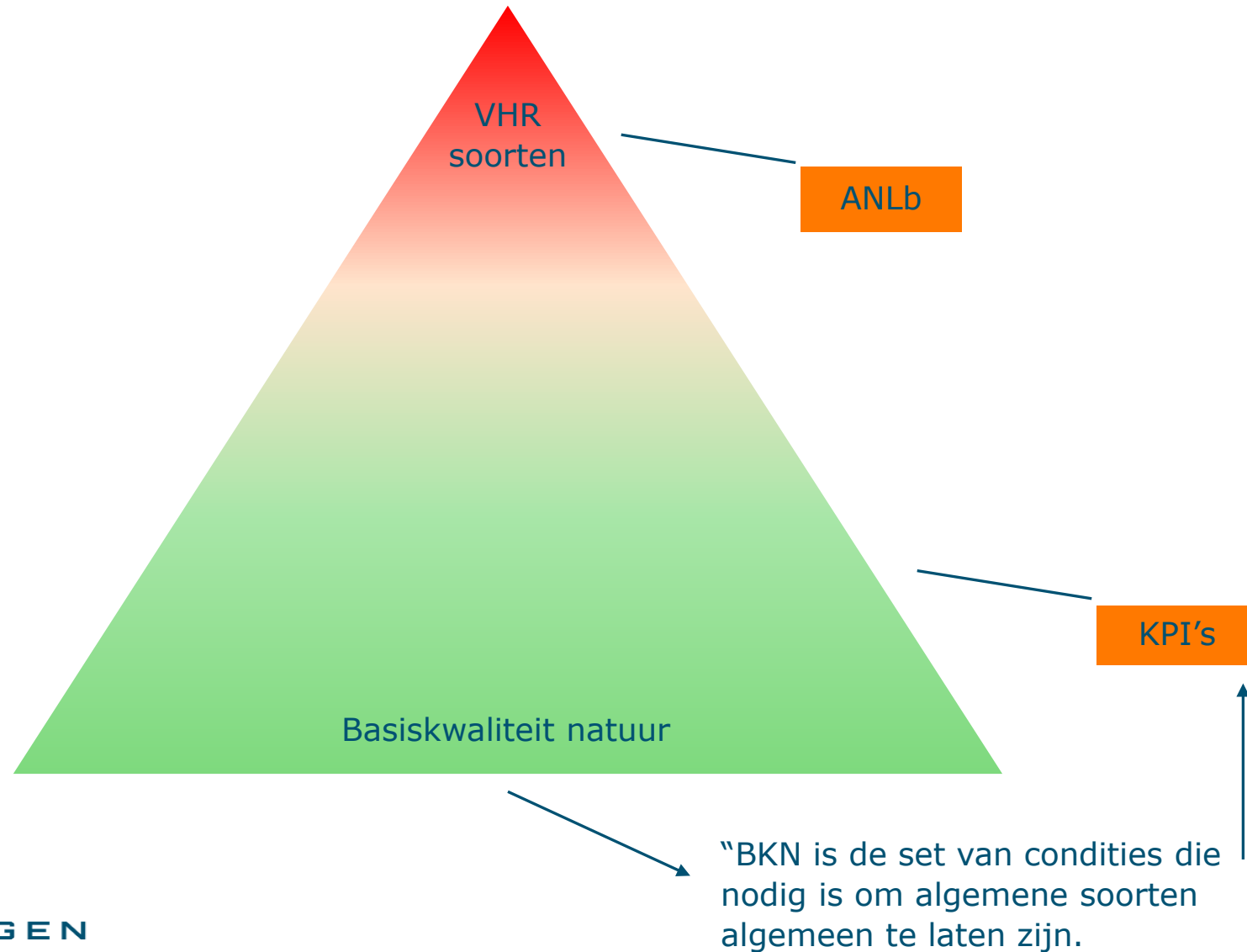

Spelregels:

1. KPI laat op bedrijfsniveau de voortgang zien van prestaties die bepalend zijn voor te realiseren doelen.
2. KPI's laten zoveel mogelijk vrij 'hoe' doelen te bereiken.
3. Het gaat om de hele set. Eén KPI = geen KPI. Zo klein als mogelijk, zo groot als nodig om alle doelen af te dekken.
4. KPI systematiek = meer dan set KPI's:
  - a. Samenhang doelen-kpi's-maatregelen
  - b. Informatie, advies & voorlichting
  - c. Governance
5. Data ontsluiting essentieel (beperken administratieve lasten, eigenaarschap, borging)

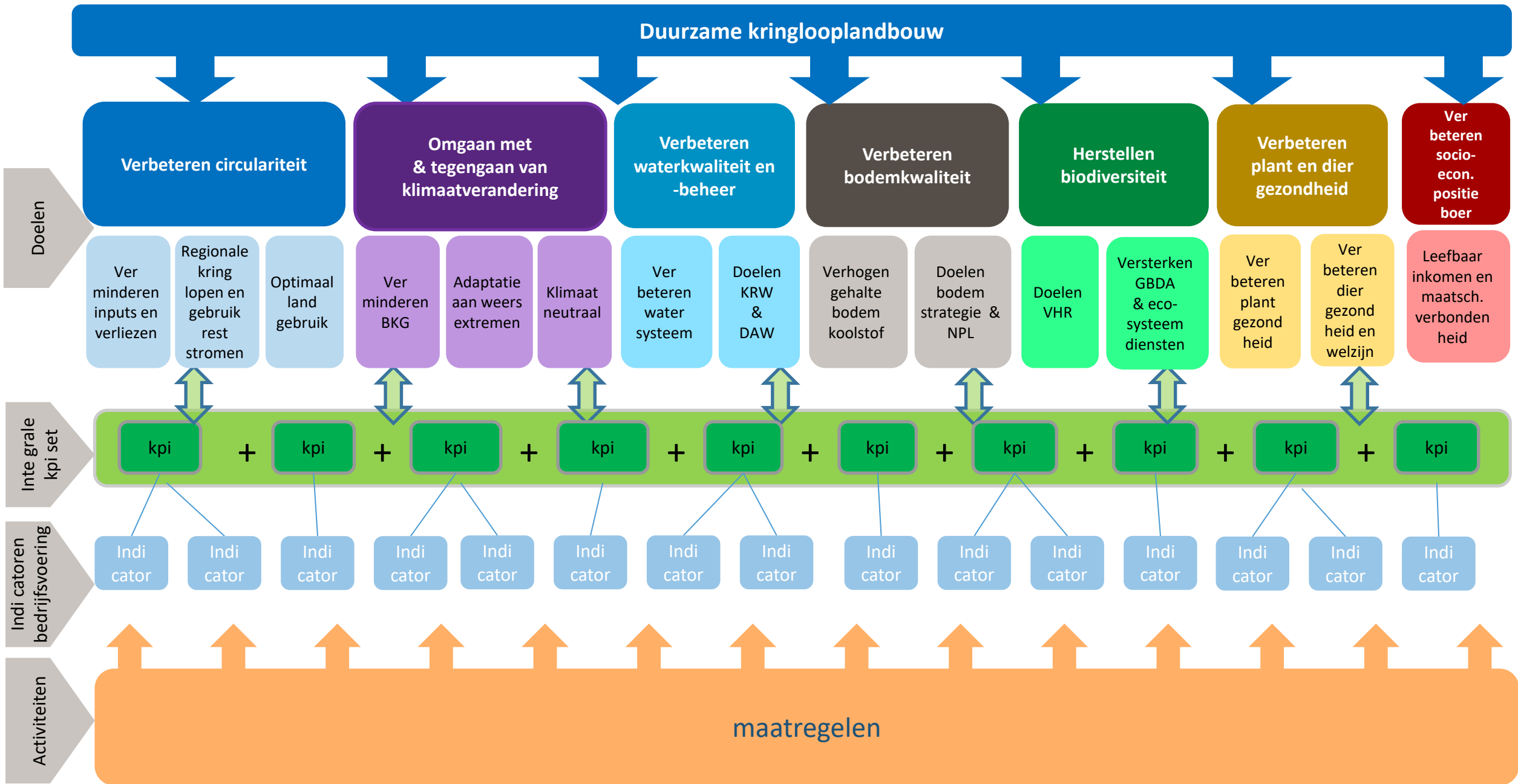

KPI's & ANLb

Duurzame kringlooplandbouw

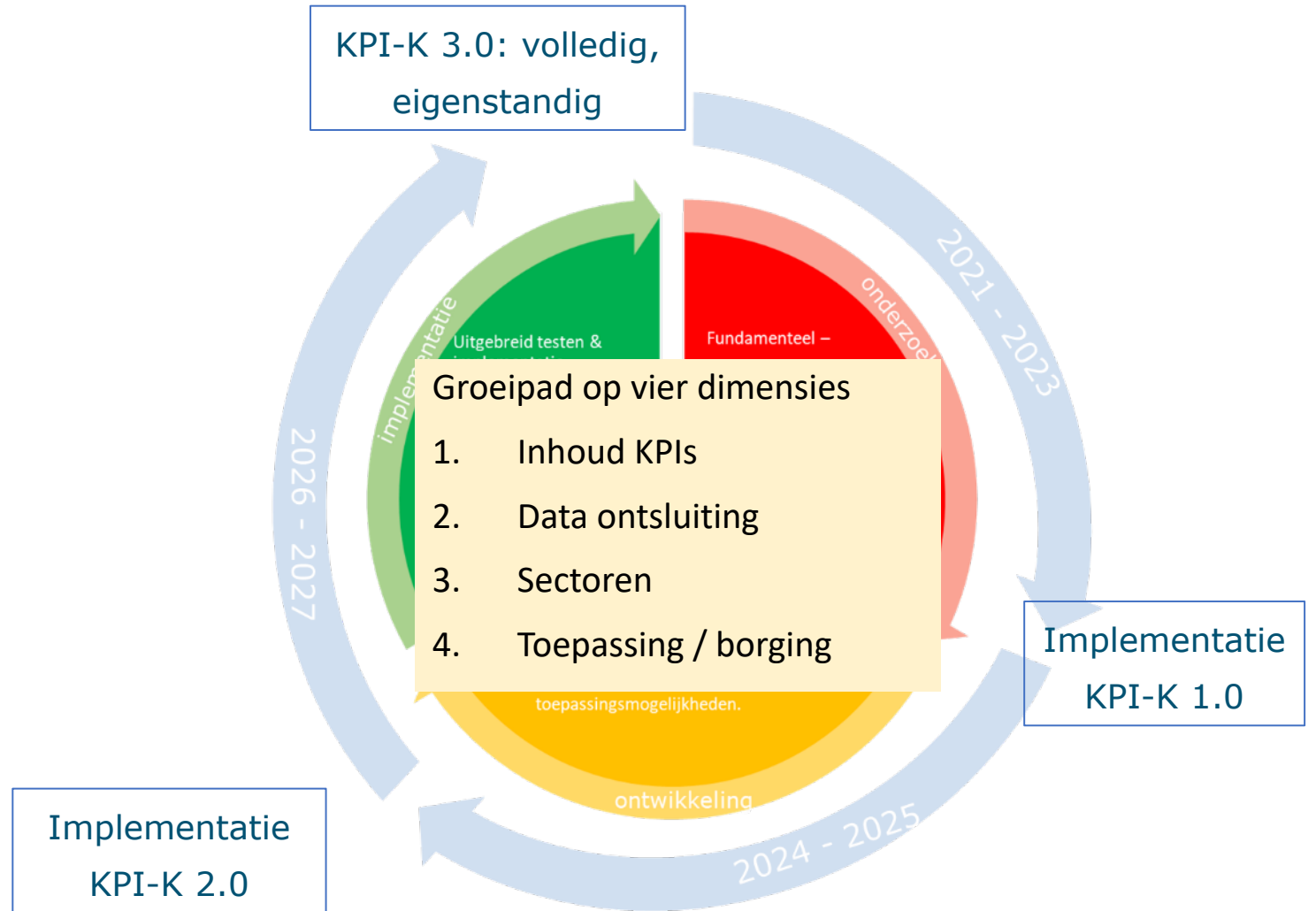
KPI naam	Eerste invulling	Ontwikkelrichting
1. Stikstofbalans	N efficiëntie of N overschot / ha	<ul style="list-style-type: none"> - Keuze van eenheden - Mate van detail (hoe bedrijfsspecifiek)
2. Fosfaatbalans	P efficiëntie of P overschot / ha	
3. Ammoniakemissie	NH ₃ per dier en/of ha	
4. Broeikasgasemissies	CO ₂ -eq per dier en/of ha	
5. Herkomst inputs	RE eigen land (melkveehouderij)	<ul style="list-style-type: none"> - Verkennen alternatieve KPI's herkomst van mest en voer - Ontwikkeltraject met praktijk en onderzoek
6. Gewasbescherming	Milieubelastingspunten per ha	- Milieu-indicator gewasbescherming
7. Bodem OS	OS balans per ha	- Integreren OS verzadiging
8. Bodemkwaliteit	% rustgewassen icm bodembedekking / blijvend grasland	- ontwikkelen integrale bodem KPI
9. Gewasdiversiteit	Diversiteitsindex / kruidenrijk grasland	- Verkennen weging per gewas (eiwit / voedsel / rust)
10. Natuur en Landschap	Aandeel natuur en landschap	- Integreren connectiviteit (groenblauwe dooradering)
11. Energiebalans	n.v.t.	<ul style="list-style-type: none"> - Verkennen mogelijke KPI's - Ontwikkeltraject met praktijk en onderzoek
12. Waterkwantiteit	n.v.t.	
13. Dierenwelzijn	n.v.t.	
14. Diergezondheid	n.v.t.	

Sandwich tussen theorie en praktijk

Verwachtingen van de praktijk

Bouwen aan een kennisbasis

Daarom: in praktijkpilots doen – leren – beter doen

Project structuur KPI-K

LNV programmateam

Inhoudelijke adviesraad

KPI coördinator

Kernteam (coördinatie, integratie en afstemming)

Onderzoeksproject
(onderzoek en ontwikkeling door kennisconsortium)

18 praktijkpilots
(toetsen in de praktijk door pilotteams)

A. Inhoudelijke ontwikkeling
Doelen & drempel- en streefwaarden
Definities & onderbouwung KPI's
Maatregelen en consequenties op bedrijfsniveau

B. Operationalisering
Gegevens verzameling
Dashboard
Data analyse

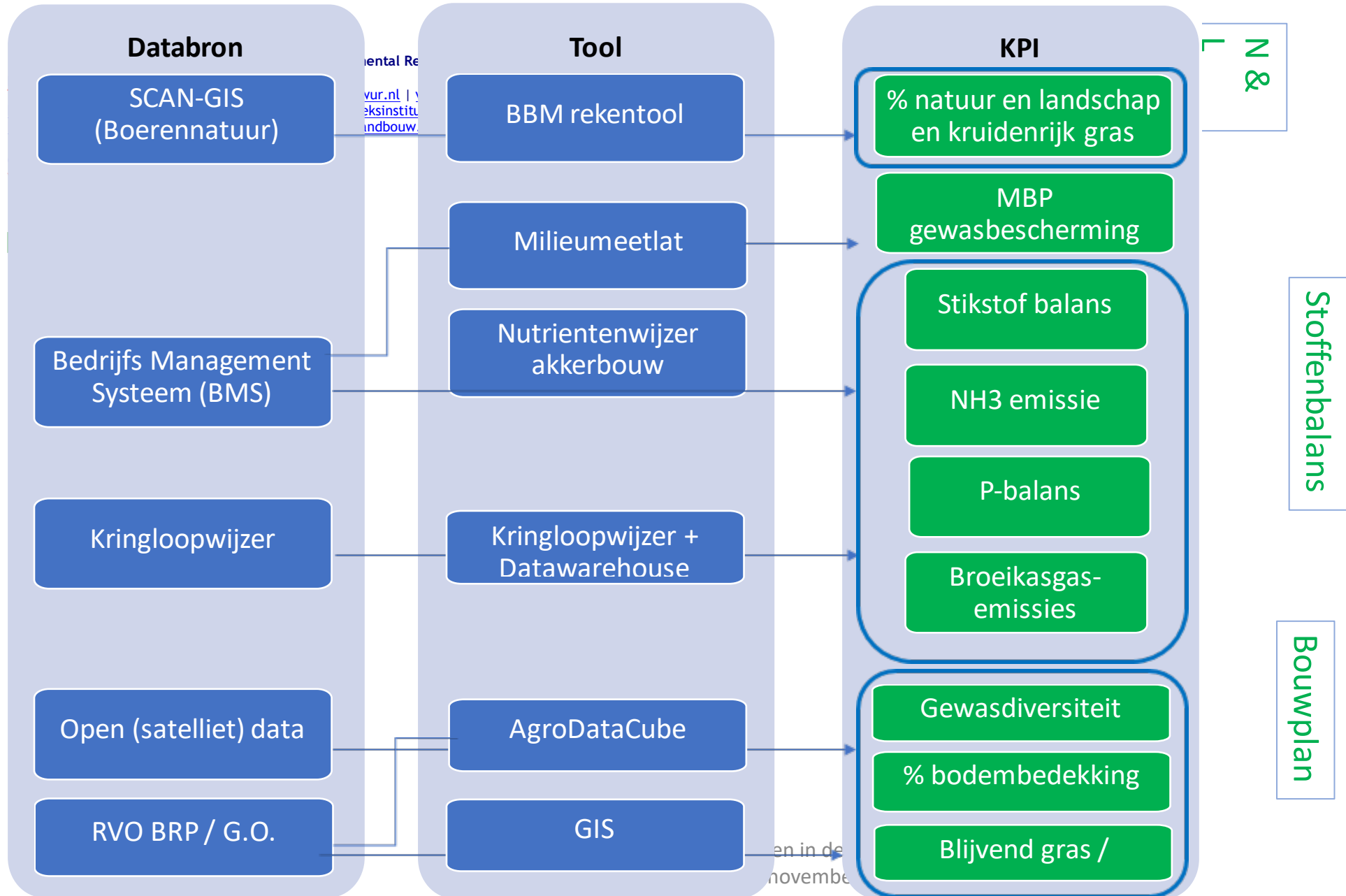

C. Toepassing
Markt
Gebiedsgerichte benadering
GLB

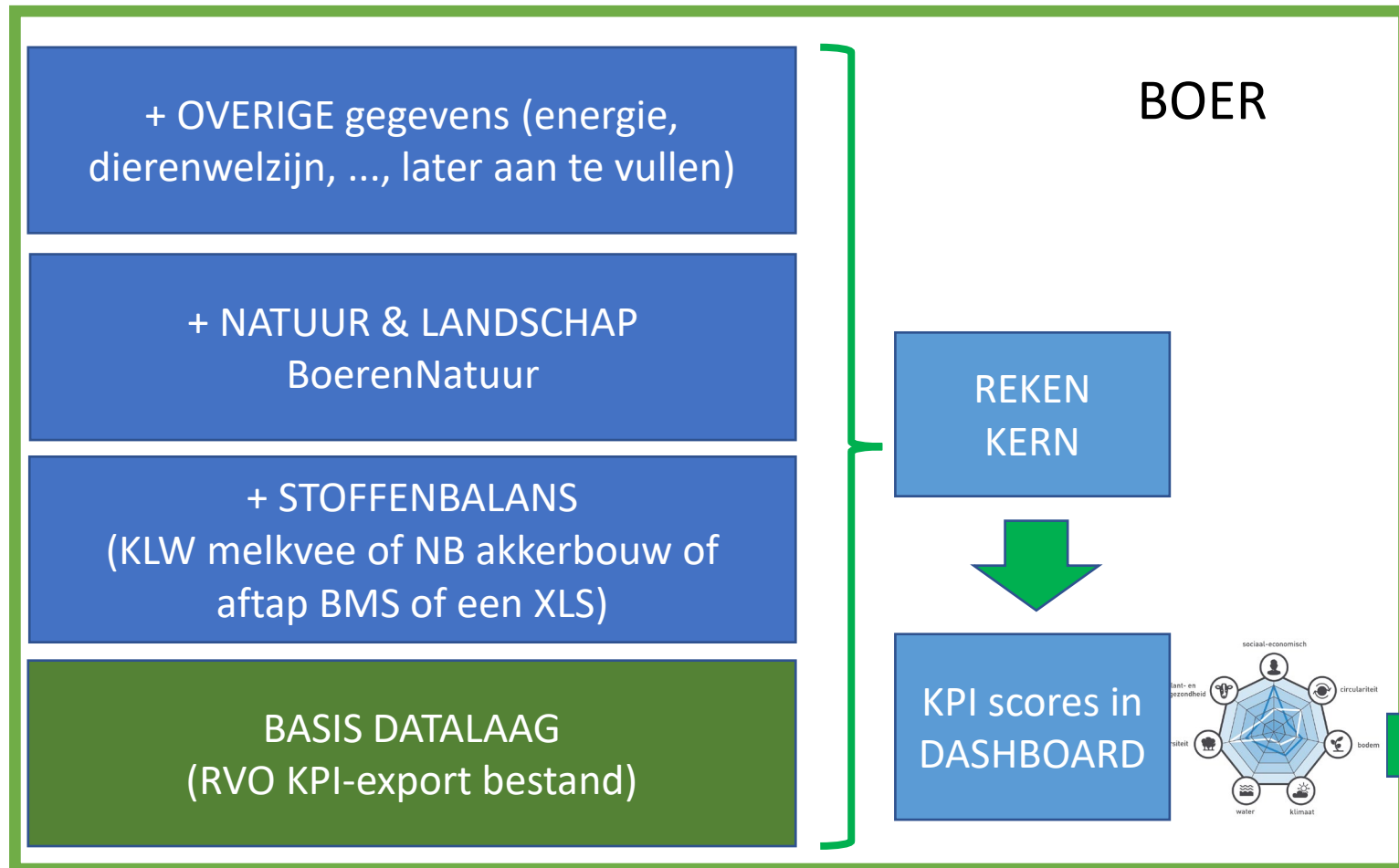

Overige initiatieven

Operationaliseren: data & tools

Onze denkrichting toekomstig datasysteem KPI-K

GDI = goud = groot goed in Nederland = uniek in de wereld! = belangrijke basis om dingen op uit te rekenen ivm vertrouwen.

Boer start met aantal machtigingen en vult zelf gegevens aan.

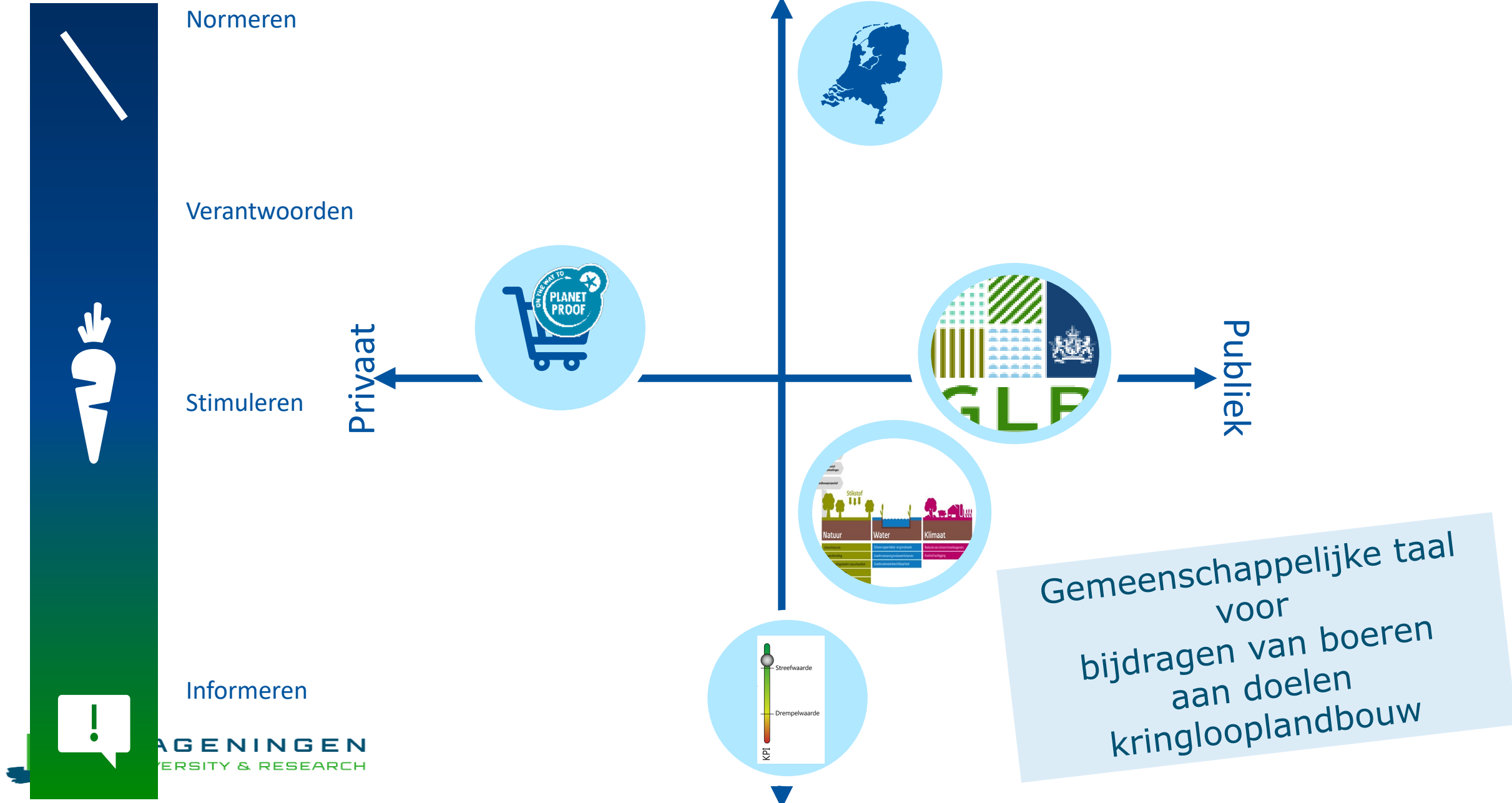
Resultaat = **KPI scores in dashboard** → dat kun je als boer delen met derden (boer blijft te alle tijde eigenaar van dat dashboard en bepaalt met wie resultaten gedeeld worden)

EXTERNEN
(beloners)

BEDRIJFSLEVEN
OVERHEDEN
NGO's

..

Waarvoor kunnen KPI's gebruikt worden ?

Bedankt voor de aandacht!

Anne.vandoorn@wur.nl

Website: www.boerenkpi.nl

Project website: <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksprojecten-LNV/Expertisegebieden/kennisonline/KPIs-kringlooplandbouw.htm>

Paper 1: <https://edepot.wur.nl/548327>

Paper 2: <https://edepot.wur.nl/566593>

Rapport: <https://edepot.wur.nl/572175>

Congres terugkijken: <https://www.werkconferentie-lnv.nl/home/>

Landelijke werkwijze en visie op KPI's

- Agrarisch collectief of BoerenNatuur levert 'groene' KPIs aan private of publieke organisaties indien Boer **én Collectief** akkoord (stoplicht-model)
- Geborgde **KPI Natuur en Landschap** en **KPI Kruidenrijk grasland**:
  - Cyclus van 6 jaar (najaar/winter intekenen);
  - BBM-beheercontract tussen boer en Collectief;
  - Advisering & schouw;
  - Onafhankelijke commissie voor BBM-pakketten en weging.

KPI-K programma LNV, pilots met oa KPIs Biodiversiteitsmonitor melkveehouderij:

Ministerie van LNV: KPI-K programma ism WUR en Boerenverstand:

Biodiversiteitsmonitor melkveehouderij: 7 KPI's

In 2023 pilots melkveebedrijven en andere landbouwsectoren, aandachtspunten op meer KPIs:

- KPI Milieubelasting gewasbeschermingsmiddelen
- KPI Waterkwantiteit en kwaliteit
- KPI Gereduceerde grondbewerking
- KPI Gewasdiversiteit (kruidenrijk grasland)
- **KPI groenblauwe dooradering** (samenwerking in een gebied)

Pilots KPI-K (Kringlooplandbouw)

Drenthe	Anet Abbing
Brabants Bodem	Dorieke Goodijk
Zuidwestelijke Delta	Feiko van Dok
Flevoland	Wim Stegeman
Beemster	Maria van Boxtel
Achterhoek	Rianne van Binsbergen
Krimpenerwaard	Barend Meerkerk
Midden Delfland	Kees Boks
Twente	Heleen Lansink
Westerkwartier	Gert Jan Stoeten
Fruit	Henri Holster (GLD) Kirsten Snels (Utr)
GLB	Sarah Westenburg
Agro-eco	Gerda v Eck
Pluimvee	Frank Gort
Varkens	Mark vd Eijnde
DZK/BM/zuivel	Ingrid van Huizen

Collectief betrokken?

Ervaringen in de zaal?

BoerenNatuur en de collectieven hebben mensen in het veld en landelijk ICT systeem

KPI Kruidenrijk grasland

KPI Natuur en landschap

KPI **Connectiviteit** (groenblauwe dooradering, streek-eigen) *in ontwikkeling*

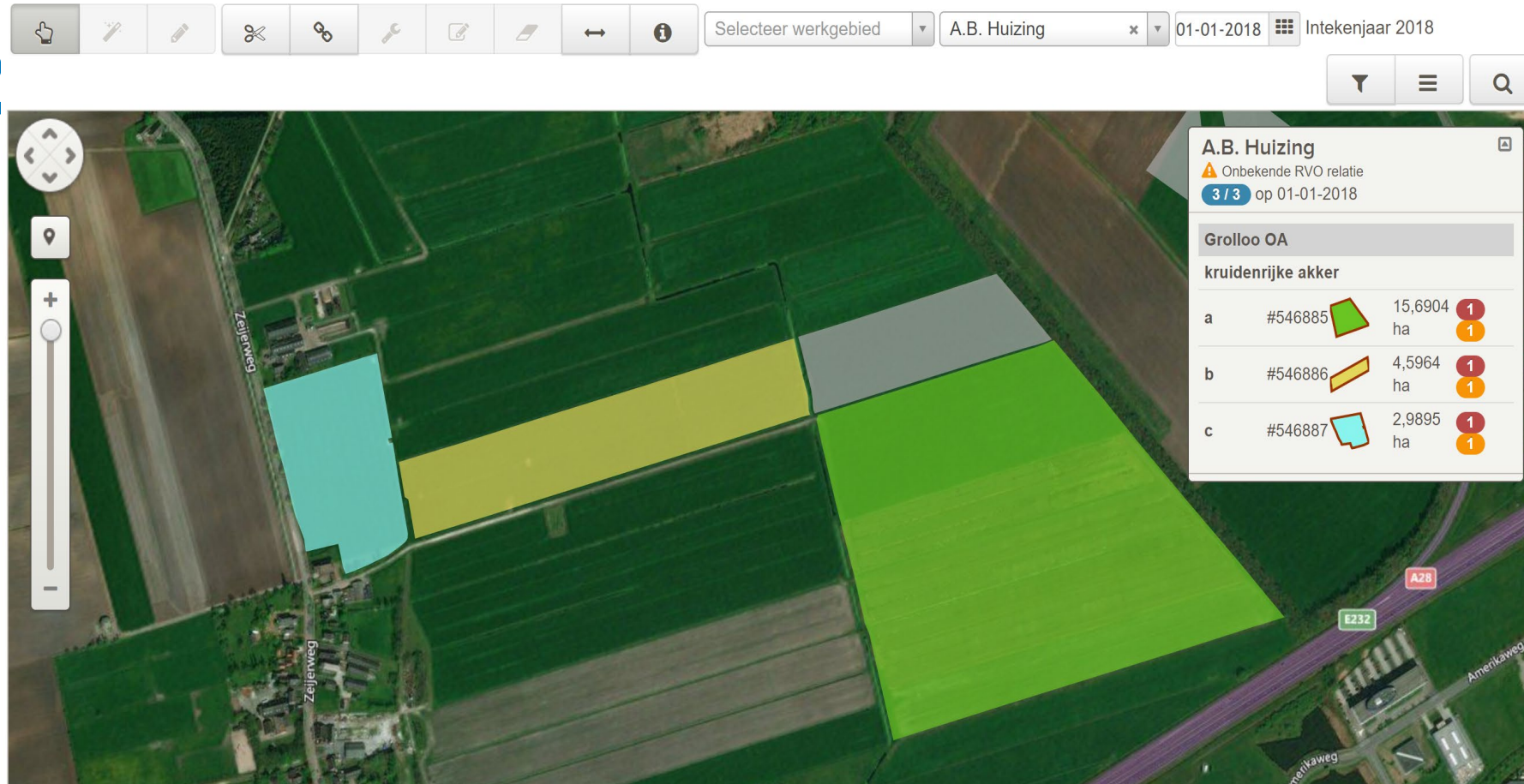
Intekenen van **BBM-pakketten**: gebaseerd en vereenvoudiging van ervaring van het ANLb-pakketten: **Beheerpakketten BiodiversiteitsMonitor**

Met behulp van rekentool (Excel) zijn deze groene KPI's te berekenen. Doel op termijn zichtbaar maken voor elke boer in www.mijnboerenatuur.nl

BOERENNATUUR

Landelijk ICT-systeem BoerenNatuur:

Validatieresultaten

⚠ KI2110: Ligging BE niet binnen AAN 0.0184 🗨

Netto oppervlakte BE: 0.3261 ha (95%)

Gevalideerd op: 10-01-2018 06:22 🔄

ANLb en BBM-pakketten:

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer
Beheerpakketten BiodiversiteitsMonitor

Stellingen & discussie:

- Collectieven kunnen belangrijke rol spelen bij gebruik KPI's
- KPI's en ANLb kunnen elkaar versterken

Rekentool pilot Biodiversiteit pilot BMA

Bedrijfsnaam: [REDACTED]

KvK nummer: [REDACTED]

Straat en huisnummer: [REDACTED]

Postcode: [REDACTED]

Woonplaats: [REDACTED]

ingevuld door: Ernst Verwer

Aanwijzingen voor invulling >> zie hieronder

Vul de hiernaast gevraagde gegevens in de roodomrande blauwe vakjes volledig in! De totaal oppervlakte is een verplicht veld, conform gecombineerde opgave (OOI). Oppervlakte die de boer noemt is voldoende, dit hoeft niet actief getoetst te worden.

Registreer in onderstaande tabel de beheerpakketten. Je kunt alleen de roodomrande blauwe vakken invullen:
- Oef in de kolom "aantal (ha)" de hoeveelheid aan.

De graslandpakketten tellen voor 2 KPI's mee, dus als die BBM-pakketten aan de orde zijn, kun je de oppervlakte op 2 plekken invullen.

Totaal oppervlakte bedrijf (ha)	117,94	Zie Gecombineerde Opgave 2021
Groene indicator	Percentage	
KPI % Natuur en Landschap	49,56%	
KPI % Kruidenrijk grasland	0,00%	

KPI % Natuur en Landschap						
Beheerpakketten	Pakketcode BBM	ANLb sleutel naar BBM	Weging op basis van ha	Aantal (ha)	Eenheid bij BBM	gewogen ha
Graslandbeheer						
Kruidenrijk grasland (extensief)	BBM151	5	1		ha	0,00
Kruidenrijk graslandrand (extensief)	BBM105	5 h en i	1		ha	0,00
Overgangspakket naar kruidenrijk grasland (extensief)	BBM141	41	0,75		ha	0,00

Grasland met rustperiode tot 15 juni	BBM102	1 c t/m p+t	0,52		ha	0,00
(Greppel) Plas-dras	BBM103	3	1,29		ha	0,00
Legselbeheer	BBM104	4	0,03		ha	0,00
Extensief beweid grasland	BBM106	6	0,32		ha	0,00
Hoog waterpeil	BBM108	8	0,04		ha	0,00
Nest- en foerageergelegenheid zwarte stern	BBM130	30	3,21		Aantal locaties (met voldoende nestgelegenheden en kruidenrijke rand)	0,00
Ecologisch bodem- en waterbeheer						
Natuurvriendelijke oever	BBM110	10	5,00		ha (meters omrekenen!)	0,00
Rietzoom en klein rietperceel	BBM111	11	5,00		ha (meters omrekenen!)	0,00
Duurzaam slootbeheer: baggerspuiten	BBM112	12 a	2,50		ha (meters omrekenen!)	0,00
Duurzaam slootbeheer: ecologisch slootstroken	BBM132	12 b t/m d	5,00	0,3934	ha (meters omrekenen!)	0,02
Bodemverbetering met ruige mest	BBM107	39 a en b	0,09		ha	0,00
Bodemverbetering bouwland met gewasresten	BBM171	39c	0,30		ha	0,00
Kunstmestvrij	BBM 172	niet in ANLb	0,39	108,165	ha	42,18
Akkerbeheer	Pakketcode BBM	ANLb sleutel naar BBM	Weging op basis van ha	Aantal (ha)	Eenheid bij BBM	gewogen ha
Stoppeland	BBM114	14	0,24		ha	0,00
Wintervoedselakker	BBM115	15	1,82		ha	0,00
Vogelakker	BBM116	16	1,60		ha	0,00

In Scan Gis wordt alles wat ingetekend wordt uitgedrukt in ha. Mocht je bij invulling van dit formulier wel meters of stuks, maar nog geen ha weten, dan dien je de meters/stuks om te rekenen naar ha en dat in te vullen. De formule staat rechts van de velden waar dit kan voorkomen.

>>>

lengte van de slootkant (oppervlakte wordt automatisch berekend: lengte slootkant x breedte)

>>>

Eventueel m2 omrekenen naar ha = meters x 0.0001

>>>

Eventueel m2 omrekenen naar ha = meters x 0.0001

>>>

Eventueel meters omrekenen naar ha = meters x 0.0001

>>>

Eventueel meters omrekenen naar ha = meters x 0.0001

Stellingen

